

Jednostavnost plaćanja poreza u Hrvatskoj, 2010/11.

Bronić, Mihaela

Source / Izvornik: **Aktualni osvrti, 2011, 4, 1 - 3**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

<https://doi.org/10.3326/ao.2011.32>

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:242:095935>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-27**

Repository / Repozitorij:

[Institute of Public Finance Repository](#)

AKTUALNI OSVRT

Jednostavnost plaćanja poreza u Hrvatskoj, 2010/11.

dr. sc. MIHAELA BRONIĆ

Hrvatska je 2010/11. zauzela 32. mjesto između 183 zemlje po jednostavnosti plaćanja poreza za domaća poduzeća srednje veličine. Iako je Hrvatska i dalje visoko pozicionirana, riječ je o pogoršanju položaja jer je 2009/10. zauzimala 30. mjesto. Kako Hrvatska ne bi dalje nazadovala potrebne su reforme posebice u području doprinosa za socijalno osiguranje.

Projekt *Doing business*

Projekt Svjetske banke *Doing Business* provodi se već devet godina za redom u sve većem broju zemalja.¹ Posljednji je od lipnja 2010. do svibnja 2011. proveden je u 183 zemlje. Cilj projekta je utvrditi koliko je u određenoj zemlji jednostavno domaćem poduzetniku otvoriti i voditi poduzeće srednje veličine prema propisima o poslovanju. Stoga se svake godine izračunava niz međunarodno usporedivih pokazatelja o deset vrsta propisa (npr. osnivanje poduzeća, uzimanje kredita, plaćanje poreza i drugo). Ove godine projekt je proširen, te se razmatraju i propisi koji utječu na jednostavnost dobivanja priključka na električnu energiju. Zbog određenih izmjena u metodologiji i uvođenja novih pokazatelja prošlogodišnji rezultati zemalja su ponovo izračunani, kako bi ih se moglo uspoređivati s ovogodišnjim.

U sklopu projekta *Doing Business* redovito se mjeri i jednostavnost plaćanja poreza za domaća poduzeća srednje veličine na temelju slijedećih pokazatelja:

1. broja pojedinačnih uplata svih poreza poduzeća,
2. vremena potrebnog za ispunjavanje poreznih obveza za tri najvažnije vrste poreza,² te
3. udjela svih poreza u dobiti poduzeća (ukupna porezna stopa).³

¹ World Bank and International Finance Corporation, 2011. *Doing Business 2012 – Doing business in more transparent world*, 20. listopada 2011. Dostupno na: <http://www.doingbusiness.org/>

² Tri najvažnije vrste poreza su: porez na dobit, PDV ili porez na potrošnju i porezi na rad (porez na dohodak, porezi na platnu listu uključujući i sve vrste socijalnih doprinosa). Vrijeme potrebno za ispunjavanje ovih poreznih obveza uključuje vrijeme potrebno za pripremu podatka, ispunjenje i podnošenje svih potrebnih poreznih prijava te plaćanje poreza.

³ Porezi koje poduzeće prikuplja za poreznu upravu, a koji ne čine porezni teret poduzeća (poput PDV-a ili poreza na dohodak) nisu uključeni. Uključene su sve ostale vrste poreza koje čine porezni teret poduzeća: porezi na dobit, porezi na rad i obvezni socijalni doprinosi koje plaća poslodavac, imovinski porezi, porezi na promet te ostali porezi (poput naknada koje se plaćaju općinama/gradovima ili poreza na motorna goriva). Više detalja o metodologiji dostupno je na: <http://www.doingbusiness.org/methodology/paying-taxes>

Međunarodna usporedba jednostavnosti plaćanja poreza

U promatranom razdoblju najlakše je bilo plaćati poreze na Maldivima, a najteže u Venezueli. Hrvatska je zauzela visoko 32. mjesto od 183 zemlje. Ispred nas se npr. nalazi Makedonija (26. mjesto), a lošije su rangirani Kosovo (46.), Slovenija (87.), Crna Gora (108.), Bosna i Hercegovina (110.) i Srbija (143.).

Tablica 1. Pokazatelji jednostavnosti plaćanja poreza, 2010/11. (odabrane skupine zemalja)

Pokazatelj	Hrvatska	Neponderirani prosjeci			
		OECD	EU*	Jugoistočna Europa**	Sve zemlje
1. Broj uplata	17	13	17	42	29
2. Utrošeno vrijeme (sati)	196	186	211	288	277
3. Ukupna porezna stopa (%)	32,3	42,7	43,5	24,2	44,8
Porez na dobit	11,4	15,4	12,0	8,3	16,0
Porezi na rad i doprinosi	19,4	24,0	28,4	12,7	16,2
Ostali porezi	1,5	3,2	3,1	3,1	12,6

* Malta nije obuhvaćena ovim istraživanjem.

** U zemlje Jugoistočne Europe spadaju: Albanija, Bosna i Hercegovina, Makedonija, Crna Gora, Kosovo i Srbija.

Izvor: obrada autorice na temelju podatka World Bank and International Finance Corporation, 2011

Tablica 1. pokazuje da je Hrvatska bolje rangirana od prosjeka većine promatranih zemalja jer poduzeća srednje veličine uplaćuju poreze 17 puta. Samo je u zemljama OECD-a poduzeće srednje veličine prosječno trebalo manje puta platiti poreze (13 puta). U zemljama EU, isto kao i u Hrvatskoj, bilo je potrebno 17 puta uplatiti poreze.

U Hrvatskoj je poduzeće srednje veličine godišnje trošilo 196 sati (24,5 radna dana) za ispunjavanje svih poreznih obveza za tri najvažnija poreza. Od Hrvatske bolje su rangirane samo zemlje OECD-a gdje je poduzeće srednje veličine prosječno utrošilo manje sati (186 sati – 23,25 radnih dana) za ispunjavanje svih analiziranih poreznih obveza. Zanimljivo je da je Hrvatska po ovom pokazatelju čak bolja od prosjeka EU-a.

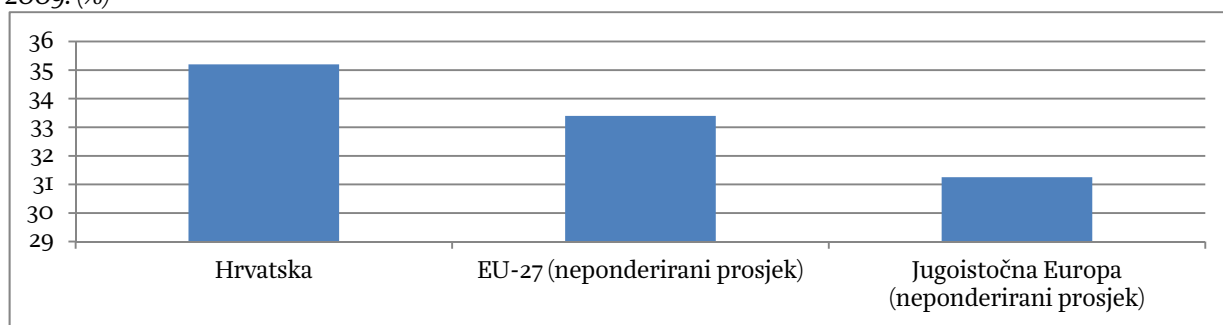
Udio svih poreza u ukupnoj dobiti hrvatskog poduzeća srednje veličine iznosio je 32,3%. Udio poreza na rad i obveznih doprinosa u ukupnoj dobiti poduzeća iznosio je 19,4%, udio poreza na dobit 11,4%, a udio ostalih poreza 1,5%. Hrvatska je opet bolje rangirana od prosjeka većine promatranih skupina zemalja. Samo je u zemljama Jugoistočne Europe poduzeće srednje veličine prosječno imalo manju ukupnu poreznu stopu (24,2%) nego u Hrvatskoj (32,5%).

Kako bi pojednostavnile plaćanje poreza mnoge su analizirane zemlje u promatranom razdoblju provele reforme. Čak 33 države su pojednostavnile propise vezane uz plaćanje poreza ili smanjile porezne stope, a najčešće su uvodile ili proširivale elektroničke sustave za prijavljivanje i plaćanje poreza.

Hrvatska je po većini poreznih pokazatelja jako dobro pozicionirana, ali tijekom posljednje godine, isto kao i tijekom 2009/10., nije provodila reforme koje bi pojednostavnile plaćanje poreza, što je dovelo do pogoršanja ranga s 32. na 30. mjesto. Čini se da su najveće buduće reforme moguće na području doprinosa za socijalna osiguranja. Naime, prema podacima ovog Projekta hrvatskom je poduzeću bilo najteže ispuniti propise vezane uz doprinose za socijalna osiguranja te je poduzeće najveći dio dobiti uplaćivalo baš za te doprinose.⁴ Kako su promjene vezane uz doprinose moguće vidljivo je i iz podataka Međunarodnog monetarnog fonda (Grafikon 1). Udio doprinosa za socijalna osiguranja u ukupnim poreznim prihodima, na razini konsolidirane opće države, 2009. u Hrvatskoj je bio veći od prosjeka u zemljama EU-27 i zemljama Jugoistočne Europe.

⁴ Vezano uz doprinose za socijalna osiguranja bilo je potrebno 12 puta uplatiti porez te potrošiti 96 sati. Udio poreza na rad i obveznih doprinosa koji čine porezni teret poduzeća u ukupnoj dobiti poduzeća iznosio je 19,4%.

Grafičkon 1. Doprinosi za socijalna osiguranja u ukupnim poreznim prihodima konsolidirane opće države, 2009. (%)

* U zemlje Jugoistočne Europe spadaju: Albanija, Bosna i Hercegovina, Makedonija, Crna Gora, Kosovo i Srbija. Podaci za Bosnu i Hercegovinu nisu dostupni. Podaci za Makedoniju odnose se na 2008.

Izvor: obrada autorice na temelju podatka MMF, 2011

Dakle, potrebno je smanjivati socijalne doprinose, kako bi se što manje oporezivao rad. Relativno visoke iznose doprinosa za socijalna osiguranja (Grafičkon 1) teško je smanjiti, dok se ne smanje rashodi za mirovinsko i zdravstveno osiguranje. A prostora za smanjenje tih rashoda ima jer se trenutno plaćaju visoki iznosi za ta osiguranja, a novac se često ne pretvara u kvalitetne javne usluge. Sve dok npr. u mirovinu idu lažni invalidi, to će onemogućavati pružanje kvalitetnijih javnih usluga i ti će troškovi neopravdano teretiti troškove poslovanja poduzeća.⁵

Privatni sektor je najvažniji za dugoročni ekonomski rast i zaposlenost. A državne politike mogu pomoći ili odmoći stvaranju i održavanju privatnog sektora. Visina poreza koje poduzeća plaćaju važna je za njihov rast i investicije.⁶ Nedavna je studija pokazala kako su više porezne stope povezane s manjim brojem poduzeća u formalnom sektoru i s manjim privatnim investicijama.⁷ Isto tako nedavna istraživanja u 123 zemlje ukazuju kako poduzeća smatraju da visoke porezne stope predstavljaju jednu od tri najveće prepreke poslovanju.⁸ Dakle, neophodno je smanjiti rashode za mirovinski i zdravstveni sustav, te pojednostavniti propise, a moguće je i uvesti elektronički način podnošenja i plaćanja doprinosa za socijalna osiguranja. Sve bi to moglo i trebalo omogućiti smanjenje socijalnih doprinosa te bolju klimu za rast privatnog sektora i kvalitetnije pružanje javnih usluga.

Zaključak

Iako je Hrvatska visoko pozicionirana, budući da od lipnja 2010. do svibnja 2011. nije provodila porezne reforme kojima bi se pojednostavnilo plaćanje poreza, Hrvatska je pala s 30. mjesta u 2009/10., na 32. u 2010/11. Kako ne bismo i dalje nazadovali nužne su reforme poreznog sustava, posebno vezano uz pojednostavljenje propisa o doprinosima za socijalno osiguranje te smanjenje rashoda za mirovinski i zdravstveni sustav.

⁵ Više o lažnim invalidima vidjeti npr. u: Novak, T., Mamić, T. i Sever-Šeni, N. „Dr. Rubala je sredio tisuće lažnih mirovina, gradi apartmane na obali i vodi narodnjački TV show!“. *Jutarnji list*, 9.10.2011. Dostupno na: <http://www.jutarnji.hr/-dr--rubala-je-sredio-tisuće-laznih-mirovina--gradi-apartmane-na-obali-i-vodi-narodnjacki-tv-show--/979653>. Ili npr. Bađun, M. 2011. „Zašto Hrvatska ima mnogo korisnika invalidskih mirovina?“. *Newsletter*, br. 56.. Dostupno na: <http://www.ijf.hr/newsletter/56.pdf>

⁶ World Bank and International Finance Corporation, 2011. *Doing Business 2012 – Doing business in more transparent world*, 20. listopada 2011. Dostupno na: <http://www.doingbusiness.org/>

⁷ Djankov, S. (i sur.). 2010. The effect of Corporate Taxes on Investment and Entrepreneurship. *American Economic Journal: Macroeconomics*, (July). Dostupno na: <http://www.economics.harvard.edu/faculty/shleifer/files/mac.2.3.pdf>

⁸ World Bank, 2011. *World Bank Enterprise Surveys - 2006-2010*. Dostupno na: <http://www.enterprisesurveys.org/ExploreTopics/?topicid=1>